

Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání

Odpovědnost zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli z právního hlediska

Pro odpovědnost zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli je typické, že jde zásadně o odpovědnost za zavinění, přičemž v řadě případů je navíc omezen rozsah odpovědnosti.

Obecná odpovědnost

Podle ustanovení § 172 zákoníku práce odpovídá zaměstnanec zaměstnavateli za škodu, kterou mu způsobil zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Pokud byla škoda způsobena také porušením povinnosti ze strany zaměstnavatele, odpovědnost zaměstnance se poměrně omezí. Zaměstnavatel je povinen prokázat zaměstnancovo zavinění (s výjimkou případů uvedených v § 176 a 178 zákoníku práce). Z uvedeného vyplývá, že předpoklady obecné odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli jsou:

- vznik škody na straně zaměstnavatele.
- porušení právních povinností ze strany zaměstnance při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním nebo úmyslné jednání proti pravidlům slušnosti a občanského soužití,
- příčinná souvislost mezi vznikem škody a porušením právních povinností ze strany zaměstnance případně úmyslným jednáním proti pravidlům slušnosti a občanského soužití,
- zavinění zaměstnance (ve formě nedbalosti nebo úmyslu).

Existenci všech předpokladů obecné odpovědnosti zaměstnance za škodu je povinen prokázat poškozený, tj. zaměstnavatel. Jestliže zaměstnavateli odpovídá za škodu několik zaměstnanců, je každý z nich povinen hradit poměrnou část škody, a to podle míry svého zavinění. Výše náhrady škody způsobené zaměstnancem z nedbalosti je - v souladu s § 179 zákoníku práce - limitována a nesmí u jednotlivých zaměstnanců přesáhnout částku rovnající se čtyřapůlnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku před porušením povinností, kterým způsobil škodu. Toto omezení však neplatí, byla-li škoda způsobena v opilosti, kterou si sám přivodil, nebo po požití jiných návykových látek.

Zaměstnavatel je povinen škodám předcházet

Podle zákoníku práce je zaměstnavatel povinen svým zaměstnancům zajišťovat takové pracovní podmínky, aby mohli řádně plnit své pracovní úkoly bez ohrožení zdraví a majetku, a zjistí-li závady, je povinen učinit opatření k jejich odstranění. Zároveň je povinen soustavně kontrolovat, zda zaměstnanci plní své pracovní úkoly tak, aby nedocházelo ke škodám. Pokud své zákonné povinnosti v této oblasti zaměstnavatel prokazatelně neplní, může to být důvodem pro omezení odpovědnosti zaměstnance za způsobenou škodu.

Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání

Jedná se o pojištění, které se řídí zákonem č. 65/1965 Sb., zákoníkem práce. U tohoto pojištění musí jít vždy o obecnou odpovědnost zaměstnance za škodu podle § 172 zákoníku prací (nikoliv o zvláštní odpovědnost) v pracovním poměru, který je založen individuální pracovní smlouvou, popř. dohodou o pracovní činnosti (§ 237 a násl. zákoníku práce). V případě, že zaměstnanec uzavřel dohodu o hmotně odpovědnosti (odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat dle § 176 zákoníku práce) nelze plnění z uvedeného pojištění vždy vyloučit, ale je nutné stanovit, podle kterého ustanovení je dána odpovědnost v konkrétním případě. Uvedené zásady platí obdobně ve služebním poměru, řídí se obdobnými právními předpisy ČR. Nespočívá-li škoda v poškození nebo zničení věci, ale v tom, že věc je pohřešována, ztracena, tj. není k dispozici, nelze z uvedeného pojištění plnit.

Rozsah základního pojištění

Pojištění se sjednává pro případ právním předpisem (zákoníkem práce) stanovené odpovědnosti pojištěného za škodu vzniklou zaměstnavateli při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním:

- na zdraví, usmrcením
- na věci jejím poškozením nebo zničením
- ve formě následné finanční škody

Je-li ujednáno v pojistné smlouvě, vztahuje se pojištění i na odpovědnost za škodu způsobenou v souvislosti s řízením dopravního prostředku zaměstnavatele.

Princip pojištění

Předpokladem vzniku práva na pojistné plnění je, že ke vzniku škodní události došlo v době nepřetržitého trvání pojištění u pojistitele.

Doporučení před uzavřením pojistné smlouvy

Před uzavřením pojištění je nejdůležitější si pročíst pojistné podmínky daného pojistitele. U pojištění není nejdůležitější výše ročního pojistného, ale spíše rozsah rizik, která pojistná smlouva kryje.

Doporučení: prostudovat nejen Všeobecné pojistné podmínky, ale i Dodatečné (speciální) pojistné podmínky. Především bych se soustředil na obecné a speciální výluky z pojištění, na které se pojišťovny velmi často odvolávají při zamítnutí či krácení pojistného plnění. Je možné, že po důkladném prostudování pojistných podmínek zjistíte, že toto pojištění není to, co potřebujete.

Doporučení k likvidacím pojistných událostí

Pro Objektivní posouzení okolností vzniku škody a jejího zavinění by každý takovýto případ měl být řádně vyšetřen. Vedoucím zaměstnancem by měl být vypracován protokol o škodě. Obsahující zejména popis toho, kdy, kde a jak ke vzniku škody došlo, o jakou škodu se jedná, kdo a jakým jednáním ji zavinil, a doplněno vyjádření viníka. Protokol pak slouží jako podklad při rozhodování, zda ke vzniku škody došlo zaviněním konkrétního zaměstnance, o jaký druh odpovědnosti se jedná, a tedy jakou výši náhrady škody lze uplatnit.

Zaměstnavatel je povinen projednat výši požadované náhrady škody se zaměstnancem zpravidla nejpozději do jednoho měsíce ode dne jejího vzniku, resp. od okamžiku, kdy bylo zjištěno, že škoda vznikla a že za ni zaměstnanec odpovídá. Doporučení z praxe pro spolupracující zaměstnavatele i zaměstnance, kteří se snaží škodu řešit uplatněním na pojišťovnu:

- 1) Při vzniku škody, např. při zdánlivě menší dopravní nehodě nad, nahlásit tuto DP policii. Při nenahlášení pojišťovny krátí pojistné plnění. Nutné je si uvědomit, že z pojištění odpovědnosti zaměstnance lze uplatňovat i spoluúčast po likvidaci např. z havarijního pojištění. Tato spoluúčast může být mnohdy dosti vysoká (u vyšších škod).
- 2) Je velmi vhodné ke vzniklé škodě přivolat likvidátora (mobilního technika) pojišťovny. V případě, že neumožníte pojišťovně prohlédnout poškozenou věc. Nemusíte se dočkat žádného pojistného plnění nebo budete v lepším případě složitě dokazovat výši vzniklé škody (např. znaleckým posudkem apod.).
- 3) Jsou situace, které především z časových důvodů nedovolují větší zdržení (hlášení policii, likvidátorovi). V takových situacích je nutné udělat alespoň minimum: pořídit podrobnou fotodokumentaci poškozené věci Poškozenou věc např. po výměně uschovat.
- 4) Při hlášení škody pojišťovně či vyplňování formuláře oznámení škody je vhodné si opět prostudovat pojistné podmínky, protože mnohdy se jedná doslova o slovíčkaření. Jednoduše řečeno záleží na tom, jak to napíšete a pojišťovna vás pak bude chytat za slovo.

Závěr

Závěrem bych chtěl říct, že tento druh pojištění není pro pojišťovny segmentem velkých výdělků. Velkým problémem tohoto pojištění je vysoký průběh. Firmy uzavírají hromadné smlouvy na své zaměstnance a následně se snaží z pojišťoven co nejvíce peněz zpět. Nejvyšší škodní průběhy mají řidiči z povolání. Pojišťovny toto řeší hned několika způsoby. Jednak řidiči z povolání mají vyšší roční pojistné a jednak pojišťovny přetváří speciální pojistné podmínky, kdy se ve speciálních výlukách vyskytne např. text, že se pojištění nevztahuje na vzniklou škodu při nakládce a vykládce. Proč? Protože právě v těchto situacích vzniká nejvíce drobných škod vinou řidiče, který je nucen manévrovat s vozidlem ve velmi složitých podmínkách.

Dle mého názoru lze i očekávat zdražování tohoto druhu pojištění a zároveň další zpřísnění podmínek.